

Nr 7 augusti 2008

Finlands

Synskadade

4 Friidrott och
Boccia i Pargas

7 Ökad assistans
på flygplatserna

8 Punkter till
nytta och nöje

Innehåll Nr 7/08

- 3** Ledaren: Varför rösta i kommunalval?
- 4** Friidrottstävlingar i Pargas
- 7** Assistanstjänst på flygplatserna
- 8** Punkter till nytta och nöje
- 11** Minnesrik konsertupplevelse
- 12** Meddelanden
- 16** Meddelanden från distrikten
- 18** Annonser: Anhörigdag i Borgå
- 19** Annonser: Kroppsspråkskurs
- 20** Annonser: Kvinnoseminarium

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 97. Nummer 8/2008 utkommer 26.9, manusstopp 5.9.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund
Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar: Susanna Antell, tfn 09-6962 3026 e-post: susanna.antell@fss.fi

Pärmbild: Jörgen Bäck hoppar längd

Foto: Sofia Stenlund

ISSN 0789-5739

Näkövammaisten Keskusliiton kirjapaino,
Helsingfors 2008

Varför rösta i kommunalval?

Den 26 oktober ordnas kommunalval i Finland. I senaste kommunalval år 2004 valdes 11 966 ledamöter. I årets val kommer antalet ledamöter att sjunka p. g.a. av kommunsammanslagningar, men detta är ett val av enorma proportioner jämfört med riksdagsvalet! I samband med kommunval talar man bl.a. om olika partiers kandidatnomineringar, oroar sig för valdeltagandet och diskuterar "kommunernas demokrati". Särskilt det låga valdeltagandet framstår som ett problem. Varför är det så lågt i just kommunalval? Faktum är ju att kommunerna bestämmer om mycket sådant som är livsviktigt för de flesta av oss. Det är kommunernas uppgift att sörja för och ordna bastjänster som utbildnings- sjukvårds- social- och kulturtjänster - i praktiken skolor, sjukhus, daghem, mentalvård, bibliotek osv. Tråkigt? Nej, tvärtom, en del av vår vardag, som vi tar för givet att ska fungera. Kommunalpolitiker bestämmer just om dessa saker.

Det har sagts att kommunala tjänstemän har mera makt än kommunalpolitiker. Ett lågt valdeltagande ökar i varje fall inte politikernas tyngdvikt i den

kommunala demokratin – det ligger även på oss kommunmedlemmar att ge politikerna mandat att fatta beslut! Det betyder att vi verkligen måste röra på påkarna och rösta.

Men lönar det sig att rösta? Får vi vår röst hörd? - Människan sägs vara rationell. Vad är det för idé att rösta om man inte ser den konkreta nyttan därav?

Och hur aktivt följer vi egentligen med kommunalpolitiken? Den kommunala förvaltningen fungerar hela tiden på högvarv – nämnder beslutar om allt mellan himmel och jord. Det är där beslut fattas om byggandet av en buss-hållplats nära ditt hem, soptunnor för hundbajs, eller om fällandet av farliga träd i parker. Verkställandet av besluten sacker bara efter så mycket att vi inte ser sambandet, trots att det finns!

Sist men inte minst: ärligt talat, vad är det som är så jobbigt med att rösta? Det har gjorts möjligast enkelt för oss. Man kan göra det på vägen till butiken, till biblioteket, till simhallen, på sin stavpromenad. Så varför inte rösta?

Gabriella Fredriksson lyckades styra iväg spjutet 20,29 meter.

Friidrottsdag i Pargas

FSS årliga idrottstävlingar gick i år av stapeln i Pargas den 13-15 juni. Pargas, som ligger i Åbolands skärgård, är den enda staden i Finland vars kommungräns överallt går i vatten. I vackert men omväxlande väder tävlade ett rekordantal medlemmar i olika idrottsgrenar, bland annat kast- löp- och hoppgrenar.

I år arrangerades FSS idrottstävlingar för fjärde året. Den första gången stod

Åland värd, sedan var Vasa i tur och som följande Ekenäs ifjol. År 2009 kommer

tävlingarna att gå av stapeln i Jakobstad den 12-14 juni, och planerna är redan i full gång.

I Pargas var stämningen på topp och de flesta deltog i flera grenar. På grund av olika orsaker drabbades ett par personer av muskelsträckningar, men förmodligen såg situationen mer dramatisk ut än den var.

Under fredagen samlades alla till den årliga Bocciaturneringen. Det blev Svenska synskadade i mellersta Nylands lag som avgick med segern, följda av Vasa Synskadade och Svenska Synskadade i Västnyland. Det segrande lagets deltagare var Mary Wikström, Dailis Lindqvist och Carola Blomstedt. Lördagen fortsatte med idrottstävlingar på Centrumidrottsplanen. Efter en innehållsrik dag avslutades tävlingsdagen efter prisutdelning med ett besök på Kalkgruvans dagbrott och festmiddag på Hotel Kalkstrand.

En av de deltagare som deltog för första året och därmed bidrog till det höga deltagarantalet var Jan-Peter Sjöholm, född och uppvuxen i Ekenäs.

- Senaste år var jag tillkallad som guide under idrottstävlingarna i Ekenäs och då visste jag inte riktigt vad idrottstävlingarna gick ut på, berättar Jan-Peter som under årets tävlingar deltog i längdhopp, turbospjut och 100 meter.

Jan-Peter berättar att han har varit engagerad på synskadeområdet, men mer på internationellt plan. Han har deltagit i ungdomsläger ibland annat Danmark och Sverige och därmed först på senare

Jörgen Bäck får sin medalj, utdelad av förbundsordförande Gunilla Löfman.

Här får Bern Löfman, Kaj-Ole Lindgårdh och Svante Ekstrand sina medaljer av respektive valör.

tid deltagit på lokalt plan i Svenska Synskadade i Västnylands verksamhet. Jan-Peter är idrottsintresserad och följer bland annat friidrott och fotboll. För egen del blir det exempelvis dagliga promenader, och förhoppningsvis deltar

han även i tävlingarna nästa år i Jakobstad om tid finns.

En annan medlem som deltog för första året var Maria Sundman. Maria, eller Mio som hon kallas, belönades med medalj av ädlaste valör i slungbollen, om än som den enda deltagaren i sin klass. Att hon i år valde att delta i tävlingarna berodde på att tävlingarna i år var närbelägna hennes hemort.

- Jag tyckte att det skulle vara roligt att tävla på hemmaplan här i Pargas, förklarar Mio glatt.

Hon berättar att hon bekantat sig med slungboll någon gång under Arlainstitutet, men dess mera har hon inte tränat. För egen del blir det promenader, och hon tycker om att följa med Olympiska Spel och ishockeymatcher.

- Dessutom sysslar jag med lite gymnastik, och så har vi spelat bocchia med distriktsföreningen i Åboland även om vi har sommarpaus just nu.

Maria Sundman tilldelas sin medalj av Bengt Ahlvik.

Som deltagare för första gången berättar Mio att hon kanske kände sig lite bortkommen i början, men arrangemanget har varit roligt och fungerat bra.

- Jag ångrar inte alls att jag har åkt hit!

Text och foto: Sofia Stenlund

Startskottet går för gångtävlingen med många deltagare.

Assistanstjänst på flygplatserna för rörelsehindrade passagerare

Flygplatserna tar över ansvaret från flygbolagen för assistanstjänsten för handikappade och rörelsehindrade passagerare på flygplatsområdet fr.o.m. 26.7.2008, varvid tjänsten också blir också mer heltäckande. Assistanstjänsten fungerar smidigast genom att passageraren som behöver hjälp gör en förhandsanmälan i samband med bokningen av resan till flygbolaget eller till resebyrån (48 h före avgång) och ger noggrannare detaljer om den hjälp han eller hon behöver.

Orsaken till ändringen är en EG-förordning, vars syfte är att säkerställa tjänsten och att göra den enhetligare på alla flygplatser inom EU. Assistanstjänsten som flygplatserna erbjuder är avsedd för passagerare med begränsad rörelseförmåga till följd av fysisk skada eller utvecklingsstörning, syn- och hörselskadade, äldre passagerare, tillfälligt rörelsehämmande och alla som behöver specialhjälp.

Finavia kommer att köpa största delen av assistanstjänsterna på sina flygplatser från utomstående tjänsteproducenter; på Helsingfors-Vanda flygplats tillhandahålls tjänsten av Lassila & Tikanoja.

Assistanstjänsten i praktiken
Avresande passagerare anmäler sig vid incheckningen eller på flygplatsens

anropsplats, som är utmärkt med den internationella invalidsymbolen. En utbildad assistent kommer till platsen och hjälper passageraren som ska avresa eller ta ett anslutningsflyg vid incheckningen, säkerhetskontrollen och i portområdet ända fram tills personen har satt sig i planet. För en ankommande passagerare upphör assistanstjänsten vid startpunkten för anslutningsflyget.

På Helsingfors-Vanda flygplats finns fem anropsplatser; de ligger bl.a. nära invalidparkeringsplatserna och hållplatserna för kollektivtrafiken och taxibilar. På anropsplatserna kan man tala med den som tillhandahåller assistanstjänsten.

Finavia kommer att skaffa trappklättrare till alla sina flygplatser, rullstolar till terminalerna och andra assistansredskap, såsom lyftstroppar. Till Helsingfors-Vanda flygplats kommer man dessutom att skaffa en egen invabuss för transporter på uppställningsplattorna.

Av passagerare som får assistans upp bärs ingen separat avgift för assistanstjänsten. Kostnaderna för tjänsten upp bärs av flygbolagen i förhållande till passagerarantalet.

Källa: www.finavia.fi

Punkter till nytta och nöje

Deltagare från punktskriftskursen i februari. Från vänster Karl-Oscar Skogster, Birgit Hellbom, Klas Lindfors, Ritva Hagelberg, Börje Kukkonen, Tessa Bamberg, Patrik Paulin. Framför Börje värdsfolkets dotter Silja. På bilden saknas Arto Vanhanen.

Som en fortsättning på två tidigare kurser i punktskrift arrangerade Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. (FSS r.f.) en tredje fördjupande kurs (nivå 2) omfattande en vecka i november 2007 samt en vecka i februari och maj 2008.

Som en fortsättning på två tidigare kurser i punktskrift arrangerade Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f.

(FSS r.f.) en tredje fördjupande kurs (nivå 2) omfattande en vecka i november 2007 samt en vecka i februari och maj 2008.

På kursen deltog åtta elever, av vilka nästan alla hade deltagit på de tidigare kurserna. Kursen försiggick på kurs- och semesterhemmet Koivupuisto i Antaverkka by i Ylöjärvi. På den sagolikt vackra kursplatsen vid Näsijärvis strand fick man under kursveckorna njuta av både vinterprakt och sommarfägring. För kursens planering ansvarade FSS r.f:s punktskriftsarbetsgrupp under ledning av Tessa Bamberg. Som lärare verkade Tessa Bamberg, Tor Hanner och Karl-Oscar Skogster. Som kursassistenter fungerade Maja (Maj-Britt) Strandberg och Birgit Hellbom. De arbetsamma lektionerna lättades upp med olika avkopplande inslag.

Nytta och nöje

Fortsättningskursens målsättning var att intensivifiera bruket av punktskrift. Kursdagarna inleddes med en överblick och allmän diskussion om dagens program. Undervisningen pågick under förmiddagen och eftermiddagen i smågrupper med lämpliga pauser. Med läsövningar från olika böcker strävade man att uppnå flytande läsning. Läspassen varvades med skrivträning till diktamen av lärarna. Eleverna hade redan under kursveckan i februari fått bekanta sig med den s.k. kortskriften i vilket ett brailletecken inte bara betyder en bokstav utan ett helt ord, en ordgrupp eller en stavelse. Under den sista kursveckan i maj fick de ytterligare träna på ett trettio-tal olika förkortningar. De tre arbetsgrupperna fick i tur och ordning skriva dagens matsedel i punkt som kursassistenter satte upp

till påseende på anslagstavlan i korridoren. Under varje kursdag hade en timme reserverats för gemensamma aktiviteter. Även de präglades av kursens tema "Punkter till nytta och nöje". Maja Strandberg och Arto Vanhanen medverkade båda med frågesport. Majas frågor baserade sig på ekologiskt tänkande, Artos på musikkännedom. Frågorna besvarades med att trycka in punkter på en punktplatta enligt ett- kryss- två-metoden. Domino- och bingospel med punktmärkta pjäser kombinerade även nytta och nöje. En av Birgits uppgifter var att läsa valda artiklar från Hbl som hade prenumererats till kursen. En eftermiddag hade kursisterna möjlighet att bekanta sig med avancerade tekniska hjälpmedel, som Rabbe Saxén från Näköpiste Polarprint förevisade.

Motionspunkter

Under eftermiddagarna samlades alla för en gymnastikstund. Med Artos ledning masserades kroppsmuskulaturens ömma punkter. Händer, fötter, armar och ben tändes och motionerades. Under den sista dagen fick huvudets och nackens muskler en särbehandling. Arto inledde gymnastiken med att berätta om dess betydelse för kroppen.

En kväll hade reserverats för bocciaspel och en annan för bastubad. Från strandbastun vågade ett flertal deltagare doppa sig i Näsijärvi trots att vattentemperaturen var plus tio grader. En eftermiddag drack vi kaffe på den stora bryggan vid bastustranden. Efter kaffet blev det dans

på bryggan med dragspelsmusik av Tor Hanner. Till motionsprogrammet hörde även kvällspromenader i Antaverkka by. Våra kursassistenter beskrev för oss synskadade de vackra trädgårdarna och postlådorna längs Petäjäntie. De som gick längst kunde bekanta sig med en rävfarm, herrgård och häststallar. Vackra flickor ridande på smäckra hästar mötte oss på vägen. Suvi och Timo Mittilä, som drev kurscentret, bjöd oss en eftermiddag på utfärd till Tammerfors för att i Tapola korvfabrik få smaka på äkta svartkorv (mustamakkara) med lingon. På hemvägen korades den vackra sommarkvällen med ett uppehåll vid en glassiosk.

Arto på bryggan i Koivupuisto. I bakgrunden strandbastun.

Före hemfärden blev det tid för en utvärdering av kursen. Under slutdiskussionen framfördes tankar och önskemål om kursen som helhet, men också idéer för kommande kurser. Vid slutdimissionen fick alla elever ett intyg om kursen. Lärarna och assistenterna avtackades för ett väl utfört arbete.

Text: Arto Vanhanen
Foto: Maja Strandberg

Tor Hanner spelar på strandbryggan i Koivupuisto.

Minnesrik konsert med Bon Jovi

Den 16 juni fick jag tillfälle att tillsammans med en klient och en ledare från mitt boende gå på Bon Jovis konsert som ägde rum på Olympiastadion i Helsingfors. Vi var förberedda sedan slutet av mars på vad vi skulle få vara med om. Biljetterna skaffades via biljetttjänst dit vi tillsammans gick och löste ut dem. Då vi fått våra biljetter var det bara att räkna veckorna till konserten.

Trängsel och självförtroende

Så var det äntligen dags för konserten. Då jag med hjälp av min käpp och ledsagaren gick nerför trapporna på Olympiastadion kändes det nog först en aning skrämmande eftersom trapporna var så branta. När jag klarade av trapporna

kände jag hur mitt självförtroende steg. Jag klarade det!

Gamla och nya låtar

Under konserten fick vi höra gamla låtar såsom Runaway, Always osv. Även nytt material från den senaste skivan spelades. Publiken var inte så aktiv som jag väntat mig, men alla var ändå med och applåderade till de kändaste låtarna. Allt som allt gillade jag konserten, men trängseln upplevde jag nog lite jobbig. Konserten var en minnesvärd upplevelse och jag ångrar inte att jag var på den.

Text: Anna Siironen
Foto: Maria Finström

Meddelanden

Prototyp för mynt med punktmärkning offentliggjord i Dallas

Myntet, en dollarslant i silver, hedrar Louis Brailles 200-årsjubileum. Samtidigt som myntet offentliggjordes öppnades National Federation of the Blind-organisationens årliga konvent i Dallas. Ungefär 1000 nyfikna människor hade samlats för att se det nya jubileumsmyntet. På myntets framsida finns en bild av Louis Braille och ordet "Liberty" (frihet). På myntets baksida står det "Brl", som är punktskriftens kod för ordet Braille, och under detta finns en bild av en pojke i skolåldern som läser en punktbok med en vit käpp på sin arm. Bakom honom finns en bokhylla där det står "Independence" (självständighet).

Synskadade kan känna igen alla amerikanska mynt efter storlek och tyngd, men Brailledollarn är det första myntet som har punktmärkning.

Översättning: Maria Finström

Polarprint flyttar!

Våra nya kontaktuppgifter efter 18.8.2008 är:

Näköpiste Polar Print Oy
Österviksgatan 23 A
00210 Helsingfors

Tel. (09) 615 001 22 Rabbe Saxén
(09) 615 001 23 Barbro Nordqvist
(09) 615 001 24 Petri Kemppainen

Fax (09) 615 001 26
www.polarprint.fi

näköpi
POLAR F

Serviceguiden 2008 är nu färdig

Serviceguiden för synskadade ger en möjlighet för varje synskadad att på egen hand sköta sina ärenden och bevaka sina rättigheter. Serviceguiden behandlar olika former av service och stöd som inom det offentliga servicesystemet ges personer över 16 år på grund av kronisk sjukdom och bestående handikapp.

Då man ansöker om service är det bra att känna till hur, var och på vilka grunder man kan ställa ansökan. Genom att studera Serviceguiden får man reda på de här sakerna. För varje stöd eller service som upptas i Serviceguiden anges de centrala förutsättningarna för beviljandet. I samband med varje service- eller stödform hänvisas dessutom till den lag som utgör grunden för beviljandet samt den myndighet som sköter ärendet.

Att vara väl förberedd, att inhämta kompletterande upplysningar, att fråga sig för och att kontrollera uppgifter är en bra bas för att främja ett gott slutresultat. De olika service- och stödformerna framställs i Serviceguiden för olika livssituationer. Om alla de förmåner som upptas i Serviceguiden ges tilläggsinformation och anvisningar vid ansökan förutom av myndigheterna också av rehabiliteringshandledarna inom Förbundet Finlands Svenska Synskadade.

För tillfället finns Serviceguiden i svartskrift och punkt, en inläst version är under produktion.

Vill du ha en egen serviceguide? Då kan du beställa ett exemplar från kansliet, tfn 09-6062 300, eller skicka e-mail till adressen kansliet@fss.fi.

Tack för fjärde gången!

Återigen har vi upplevt de traditionella sommarspelen med boccia och friidrott.

Tack Tina, Harold & co för ett fint arrangemang.

Ett speciellt tack till Pargas IF och dess glada och mycket skickliga funktionärer och assistenter.

Raija och Svante Liljeqvist (4 medaljer)

Skulpturtävling arrangeras i augusti

Föreningen Finlands Dövblinda r.f. arrangerar tävlingen "Koskettavin veistos" (ung. den skulptur som berör mest) i augusti. Skulpturtävlingen har en lång tradition då de dövblinda valde sin första favoritskulptur år 1989. Årets skulptur valdes ända fram till år 1998 och sedan dess arrangerades tävlingen år 2001 och 2004.

I år får även synskadade delta i urvalet av det vinnande arbetet för första gången. De dövblinda och synskadade utser kollektivt vinnaren av skulpturtävlingen enligt vilken skulptur som känns bäst vid beröring. Uppfattningen grundar sig främst på känslosinnet.

Skulpturutställningen finns i Synskadades Centralförbunds museums utrymmen i verksamhetscentret Iris i Helsingfors. Efter invigningen som gick av stapeln den 8 augusti pågår tävlingstiden fram till 29 augusti. Vinnararbetet presenteras på de dövblindas kulturdagsfest lördagen den 30 augusti. Skulpturtävlingen kan efter detta besökas fram till september månad. Under augusti månad kan man i Synskademuseets utrymmen även bekanta sig med dövblindas egen konst.

Källa: Näkövammaisten Airut

Nu står männen på tur!

Seminarium för män med hälso- och konditionstema på Solvalla-Finns i Esbo
Fredag till söndag den 17 – 19 oktober 2008

Kom med på seminarium för att bekanta dig med olika sätt att bevara din hälsa och kondition! På programmet finns: praktiska aktiviteter, konditionstester, intressanta föreläsningar, roliga fritidsaktiviteter samt trevlig samvaro tillsammans med andra medlemmar. Som kursledare fungerar lektor Christian Ahlbom.

Anmäl dig NU – före den 5 september – så hinner du med! Anmälningar och mer information fås från Tina på FSS kansli, tfn 09-6962 3010 eller per e-post på tina.dunderfelt@fss.fi. Priset är 50 euro och där ingår måltider på Solvalla, logi, program och resor.

Arrangör: Verksamhetsområdet Aktiviteter för ökad självständighet i samarbete med Svenska Studiecentralen och Folkhälsan.

Finland fick ett eget Daisykonsortium

Finlands Daisykonsortium (Suomen Daisy-konsortio, SDK), grundades den 23 maj. Grundande medlemmar är Celia-biblioteket, Synskadades Centralförbund r.f. och Näkövammaisten kirjastoyhdistys ry. Som Daisykonsortiets ordförande fungerar servicechef Iiro Nummela från Synskadades Centralförbund. Konsortiets målsättning är att sprida kunskap och information om Daisy-systemet i Finland.

Det internationella Daisykonsortiet (The DAISY Consortium) antog Finland som fullvärdig medlem på sitt årsmöte i Oslo den 11 juni. Som Finlands representant i det internationella Daisy-konsortiet fungerar Celia-bibliotekets utvecklingschef Markku Leino.

Finlands Daisykonsortium har ett sekretariat som fungerar på Celia-biblioteket.

Praktikplatser för personer med funktionshinder vid kommissionen

Europeiska kommissionen erbjuder praktikplatser för personer med funktionshinder för att befärma deras integration i arbetslivet. Syftet med detta är:

- Att erbjuda personer med funktionshinder arbetserfarenhet av att jobba i kommissionen och därmed förbättra möjligheten till sysselsättning i framtiden
- Att erbjuda en möjlighet att bekanta sig med hur EU:s institutioner fungerar
- Att tillämpa kommissionens principer om lika möjligheter för unga, universitetsutbildade personer med funktionshinder
- Att öka medvetenheten om funktionshinder inom kommissionens personal och avlägsna hinder för ökad integration av personer med funktionshinder
- Att erbjuda kommissionen positiva erfarenheter och det tillskott som personer med funktionshinder kan ge kommissionens arbete och kultur

För mera information, se <http://ec.europa.eu/stages/index.en.htm>

Frågor kan också skickas till: eac-stages@ec.europa.eu

Meddelanden från distrikten

Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f.

Måndagar

Måndagsträffarna fortsätter igen på hösten kl. 13-14 på Tian, Fredriksgatan 35 B 10 Helsingfors med intressanta besök av Peter Nyman, Eva Wahlström, radions Jojje Wallgren m.m. Lyssna på medlemsbandet i augusti för mera information.

På hösten planeras det bokklubb, tidningsläsning, punktskriftskurs och frågesport m.m. på Tian.

Motion

Bocciaspelandet fortsätter på hösten i samma utrymme i Folkhälsan. Mera information på medlemsbandet i augusti. Vattenjumpan börjar 5.9. kl. 11-12 i Folkhälsans bassäng i Seniorhuset och fortsätter därefter varje fredag. Du som har anmält dig kommer att få mera information i augusti.

Konsert

Vi planerar att gå och se musikalen Mamma Mia, som baserar sig på Abbas musik och spelas på engelska på Hartwall Arenan lördag 27 september kl. 14.00 (35 e/medlem). Reservera din biljett senast 25.8. via Tiina på Tian (telefonsvararen eller e-post: syncentr@

welho.com)

Kansliets tel.nr. är (09) 612 1779. Telefon-tid mån-ons kl. 9.30 – 13.30.

Svenska synskadade i Västnyland r.f.

Svenska synskadade i Västnyland r.f. samlas till höstsäsongens första månadsträff lördagen den 13 september 2008 kl. 13.00 i verksamhetscentret Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. Vi bjuds på kaffe med dopp och program. Transport enligt kända rutten. Anmälan senast torsdag 11 september till Bjarne Sandberg tfn 040-544 8313 eller till Birgitta Nordström, tfn 019-241 1233.

Välkommen med.

Styrelsen.

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Det finns ännu möjlighet att komma med på sensommarlägret, som hålls 2 – 4 september på Alskathemmet i Korsholm.

I programmet ingår bl.a. en rundtur på Björköby, med besök vid motormuseum, kyrka och salteri, vi får besök av missionär Martin Sandberg, som berättar om Kenya och Tanzania. Det ordnas en önskesångkväll och vi besöker Sommaröhallen, ett hantverkarcentrum på Vallgrund. Dessutom har vi olika friluftaktiviteter, strandbastu, vi äter god mat och har det trevligt tillsammans.

Priset inklusive bussresa, mat och logi är endast 100,- €. Ifall du är intresserad ska du anmäla dig genast till Fyren, tfn 7234 880. Kom med och upplev 3 sensomardagar vid havet!

Konstkursen med Monica Björk fortsätter under hösten, med prel. start måndagen den 22.9.
Välkomna!

Hylla punktskriften!

År 2009 har det gått 200 år från Louis Brailles födelse. För att fira detta utlyser FSS punktskriftsarbetsgrupp två skrivtävlingar. Du är välkommen att delta i båda tävlingarna, eller i endast en av dem.

1. Ett försvarstal för punktskriften till en skeptiker. Nu har du din chans att hålla ett brandtal för punktskriften och övertyga en skeptiker om punktskriftens förträfflighet. Det mest kreativa och roliga bidraget vinner. Skriv gärna i kåseriform!
2. En snapsvisa till punktskriftens ära eller med anknytning till punktskrift. I anslutning till denna bör du ange vilken känd melodi du tonsatt visan med.

Skicka in dina bidrag till Tessa Bamberg, till Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f:s centralkansli, Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors. Du kan även skicka e-post till: tessa.bamberg@fss.fi. De tre bästa bidragen i respektive kategori prisbelönas. En jury väljer pristagarna och beslutet kan inte överklagas. Bidragen bör skickas så att de är framme senast måndagen den 1 oktober 2008.

FSS förbehåller sig rätten att publicera bidragen. Inga bidrag returneras till skribenterna. Om tillräckligt många bidrag inkommer till snapsvisetävlingen sammanställs dessa till ett häfte. För mer information, kontakta Tessa Bamberg, telefon 09-6962 3024 eller 050-462 3181.

FSS punktskriftsarbetsgrupp

Dag för anhöriga till synskadade i Borgå 4.10.2008

För närstående till synskadade ordnas en träff lördagen den 4 oktober 2008 klockan 9.30-16.00

Plats: Svenska synskadade i Östnylands verksamhetscenter Kajutan, Ågatan 33 E 1 i Borgå

Människor i en synskadad persons omgivning drabbas och berörs av handikappet på många sätt. Vi erbjuder ett tillfälle för er att få mötas, att få information, att få diskutera, att få ställa frågor samt lunch till självkostnadspris.

Program:

9.30-10.00 Inledning

10.00-10.30 Närstående berättar

10.30-11.30 De vanligaste orsakerna till ögonsjukdomar, ögonläkare Christer Silen

11.30-12.00 Diskussion och möjlighet att ställa frågor

12.00-13.00 Lunch

13.00-13.45 Vad innebär närståendevård? Koordinator för närståendevård Jonna Skand

13.45-14.00 Diskussion

14.00-15.30 De anhörigas situation då någon i familjen är synskadad, familjerådgivare Barbro Näse

15.30-16.00 Kaffe och slutsammanfattning av dagen

16.00-16.30 Presentation av tekniska hjälpmedel för dem som vill, datastödpersoner Sune Huldin och Ronny Hertell

Anmälningar tas emot av rehabiliteringshandledare Monica Andersson, tfn. 09-69 62 30 18 eller 040-511 33 45 senast den 22.9.2008. Arrangör: Svenska synskadade i Östnyland, Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. och Landskapsföreningen Folkhälsan i Nyland r.f.

Kurs i kroppsspråk och kroppskommunikation

Kursplats: Onnela, Tusby

Kurstid 31.10-2.11.2008

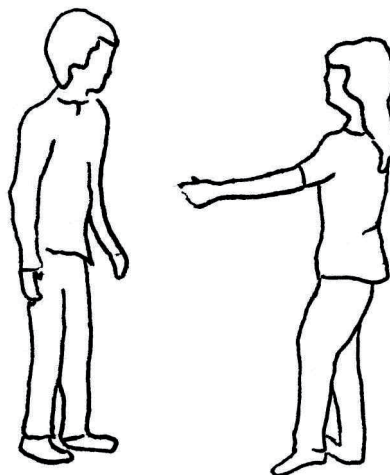
Kurspris 40 euro per person, inkluderar alla kostnader

Kursen är avsedd för 8 deltagare. Kursen riktar sig i första hand till personer som har medfödd synsvaghet eller som mycket länge haft en grav synnedsättning. Om inte tillräckligt många personer med medfödd synsvaghet anmäler sig kan också personer som kortare tid varit synskadade ges möjlighet att delta, företräde ges dock personer med medfödd synnedsättning. Deltagarna beaktas i anmälningsordning. Som kursens dragare fungerar Carola och Susanna Gröndahl, båda pedagogiska handledare på Kårkulla.

Anmälan till Monica Andersson telefon 040-5113345 senast den 30.9.2008

Kursen kommer bl.a. att fokusera kring de signaler vi genom vårt kroppsspråk ger ut av oss själva till allmänheten samt information och vägledning i hur omgivningen uppfattar de signaler vi ger ut.

Kom med och upplev någonting nytt!

Må Bra - från topp till tå

Seminarium för FSS r.f:s kvinnor den 16-18.10.2008 på Norrvalla i Vörå. Förutom trevlig samvaro finns på det preliminära programmet även Ayurveda, stavgång, minnesträning, föreläsning och fotanalys, vattengymnastik, taktil stimulering och kvällsprogram.

Seminariet från torsdag till lördag kostar 50 euro per deltagare och innefattar program, resor, mat och logi. Seminariet är avsett för FSS r.f:s ordinarie medlemmar.

Låter det lockande? -Anmäl dig till FSS r.f. kansli tfn 09- 696 2300 senast den 16 september.

Vid anmälan meddelas även om egen ledsagare medföljer och eventuella allergier.

Seminariet ordnas av FSS r.f:s Kvinnoarbetsgrupp i samarbete med Folkhälsan och Svenska Studiecentralen.

Välkommen!

